

Eurowind Energy Oy

VARISVUOREN JA RILLANKIVEN MATKAILUSELVITYS

10.4.2025

Eurowind Energy Oy

Frans Duldin

Envineer Oy

Tanja Tolonen

Heidi Leppänen

Pinja Heikkinen

Birgitta Komppula

etunimi.sukunimi@envineer.fi

www.envineer.fi

Y-tunnus: 2850396-1

Projektinumero: 11857

SISÄLLYSLUETTELO

1	Johdanto	4
2	Kyselyn toteutus.....	5
3	Kyselyn tulokset	6
3.1	Kyselyyn vastanneiden taustatiedot.....	6
3.2	Alueen nykyinen käyttö	7
3.3	Matkakohteen valinta ja alueen vetovoimatekijät	9
3.4	Yleinen suhtautuminen tuulivoimaan	10
3.5	Hankkeen vaikutukset.....	11
3.6	Avoin palaute	12
4	Johtopäätökset.....	13

LIITTEET

Matkailukysely

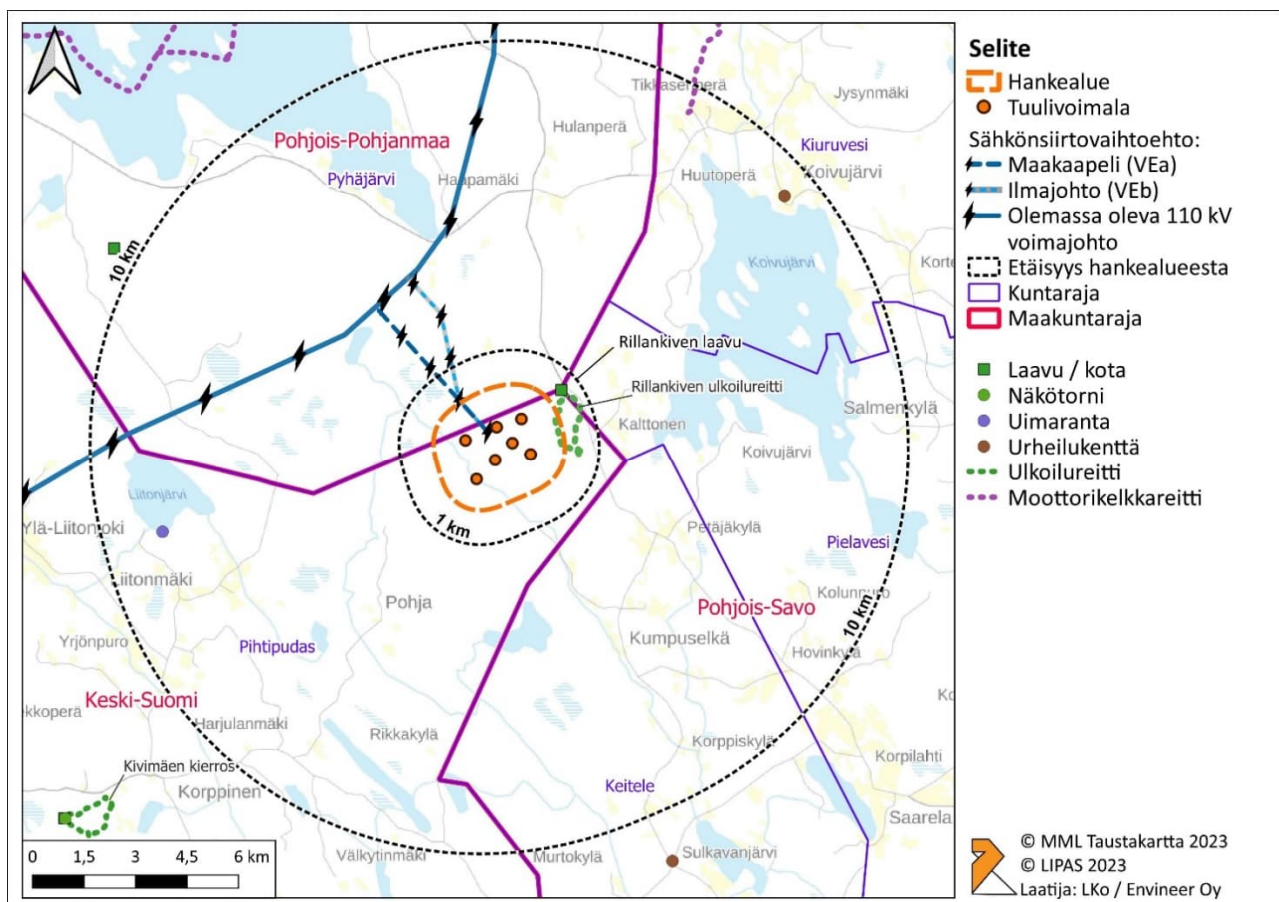
1 JOHDANTO

Eurowind Energy Oy suunnittelee tuulivoiman tuotantoalueen rakentamista Varisvuoren alueelle Pihtiputaan kuntaan. Hankealue sijaitsee kunnan koillisosassa noin 27 km etäisyydellä Pihtiputaan keskustasta. Tuulivoima-alue tulee sijoittumaan Keski-Suomen maakunnan alueelle. Etäisyys Pielaveden kunnanrajaan on 0,5 km, Keiteleelle 1,3 km ja Kiuruvedelle 3,3 km.

Hankealueelle suunnitellaan enintään 7 tuulivoimayksikön rakentamista. Suunniteltujen voimaloiden korkeus on enintään 270 metriä ja teho enintään 6–9 MW/tuulivoimala. Hankealue on kooltaan noin 1 080 hehtaaria ja se on kokonaan yksityisomistuksessa.

Varisvuoren harjulla kulkee viiden kilometrin pituinen luontopolku ja sen lähtöpisteessä sijaitsee historiallinen Rillankivi sekä laavu, tulipaikka ja wc. Rillankivi on ollut Pohjanmaan, Savon ja Hämeen maakuntien rajamerkinä ilmeisesti jo 1400-luvulta lähtien ja Rillankiveä pidetään myös mahdollisena Pähkinäsaaren rauhan rajakivenä.

Lähimmillään tuulivoimalat ovat alustavien suunnitelmien mukaan noin 1,5 kilometrin päässä Rillankivestä ja noin 1 kilometrin päässä Varisvuoren luontopolusta (Kuva 1).

Kuva 1. Varisvuoren hankealue, vaihtoehtoiset sähkönsiirtoreitit sekä Rillankiven ulkoilualue.

2 KYSELYN TOTEUTUS

Osana Varisvuoren tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointia toteutettiin matkailukysely 1.7.-30.9.2024. Matkailukyselyllä selvitettiin Varisvuoren ja Rillankiven alueen nykyistä virkistyskäyttöä ja vastaajien näkemyksiä hankkeen mahdollisista vaikutuksista alueen virkistyskäyttöön tulevaisuudessa.

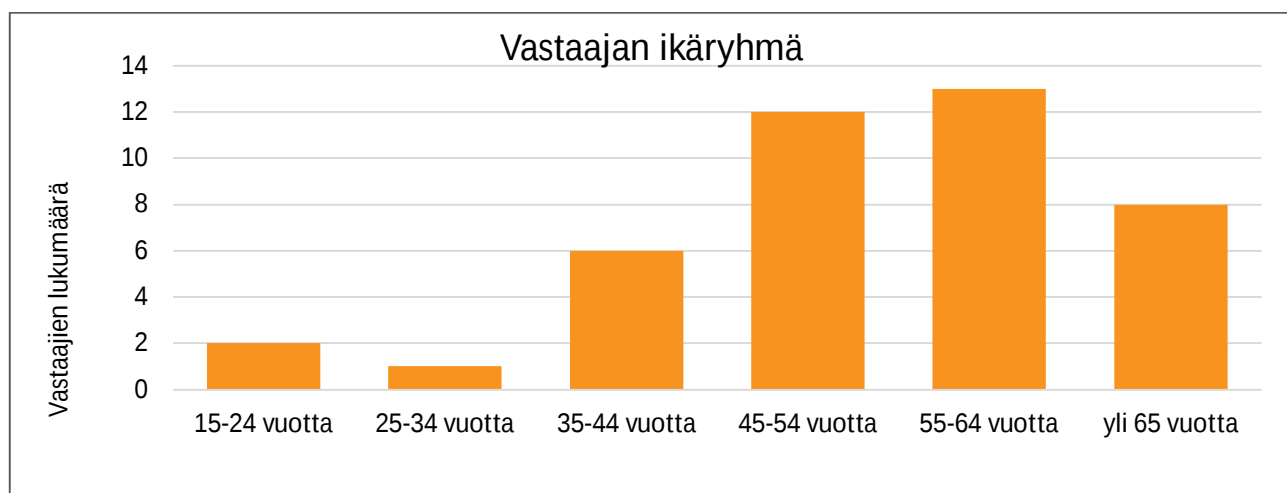
Matkailukyselyn toteutuksesta vastasi Envineer Oy. Kysely toteutettiin Microsoft Forms -kyselynä. Tiedote kyselystä julkaistiin Pyhäjärven Sanomissa, Pielavesi-Keitele-lehdessä sekä Pihtiputaan ja Kinnulan paikallislehdessä Kotiseudun Sanomissa. Lisäksi kyselystä tiedotettiin alueen kirjastoissa ja Rillankiven infotaululla. Kyselyyn vastasi 42 henkilöä.

Tässä yhteenvedossa on esitetty matkailukyselyn tulokset.

3 KYSELYN TULOKSET

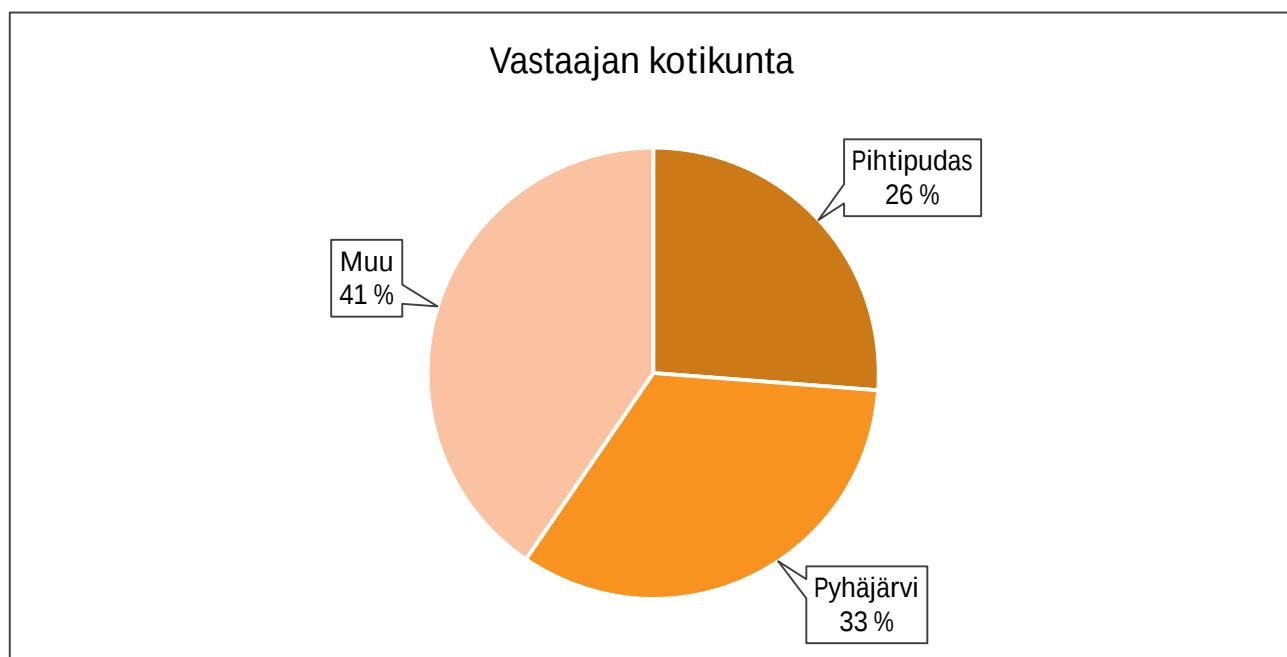
3.1 Kyselyyn vastanneiden taustatiedot

Kyselyyn saatiin 42 vastausta, joista 55–64-vuotiaiden vastaajien osuus oli suurin (13 kpl). Toiseksi suurin vastaajaryhmä oli 45–54-vuotiaat (12 kpl). Yli 65-vuotiaita vastaajia oli 8 henkilöä ja 35–44-vuotiaita 6 henkilöä. Tätä nuorempia vastaajia oli vain muutama.

Kuva 2. Vastaajien ikäryhmät.

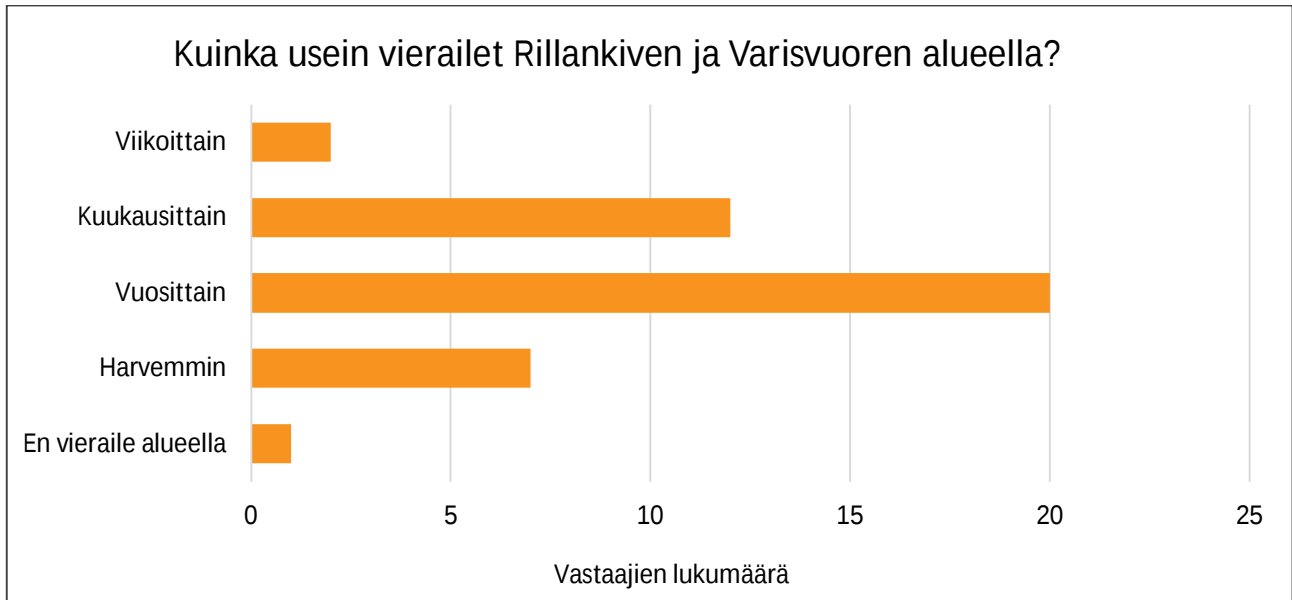
Suurin osa vastaajista asuu Pyhäjärvellä (14 kpl) ja Pihtiputaalla (11 kpl). Lähialueen kunnista vastaajia oli myös Pielavedeltä, Keiteleeltä, Koskesta, Nivalasta, Pyhäsalmeilta, Siilinjärveltä ja Ylivieskasta. Lisäksi vastaajia oli kauempaa Espoosta, Helsingistä, Jyväskylästä, Kokkolasta, Kuopiosta, Mikkelistä, Oulusta, Valkeakoskelta ja Keravalta.

Kuva 3. Vastaajien kotikunta.

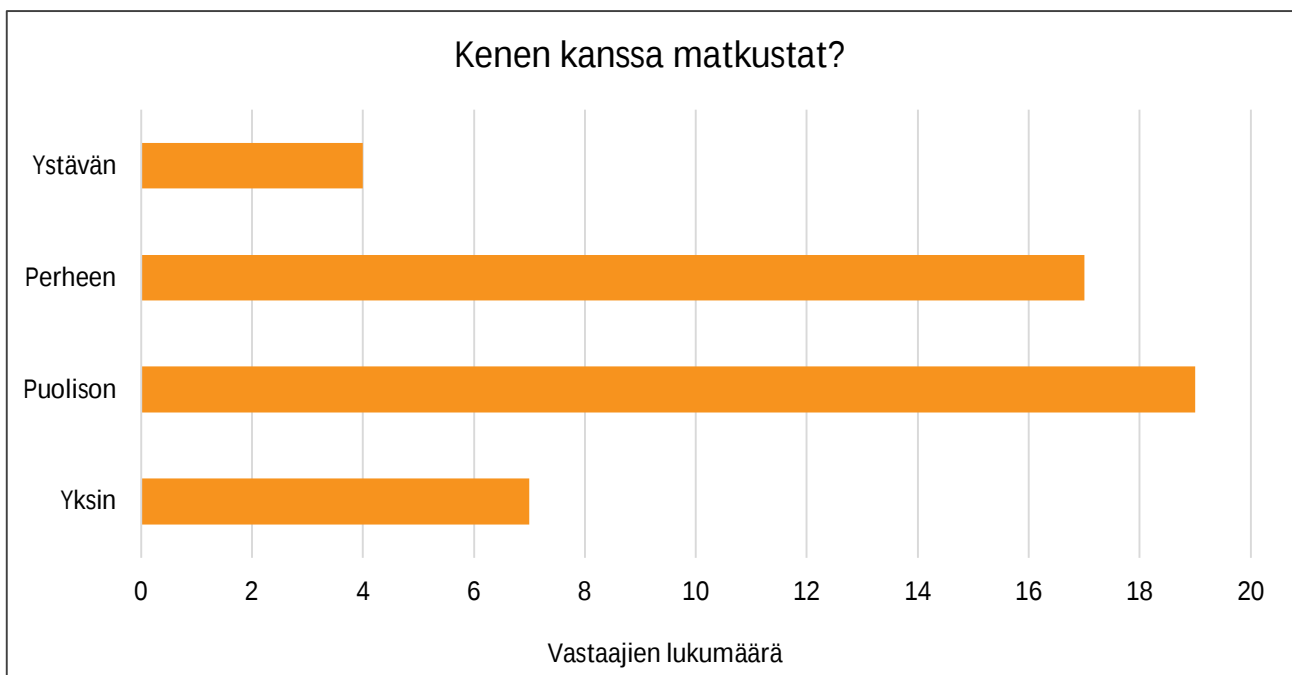
3.2 Alueen nykyinen käyttö

Suurin osa vastaajista (20 kpl) vierailee Varisvuoren ja Rillankiven alueella vuosittain. 12 vastaajaa ilmoittaa vierailevansa alueella kuukausittain ja kaksi vastaajaa viikoittain. Harvemmin kuin vuosittain alueella vierailee seitsemän vastaajaa ja yksi vastaaja ilmoittaa, ettei vieraile alueella ollenkaan.

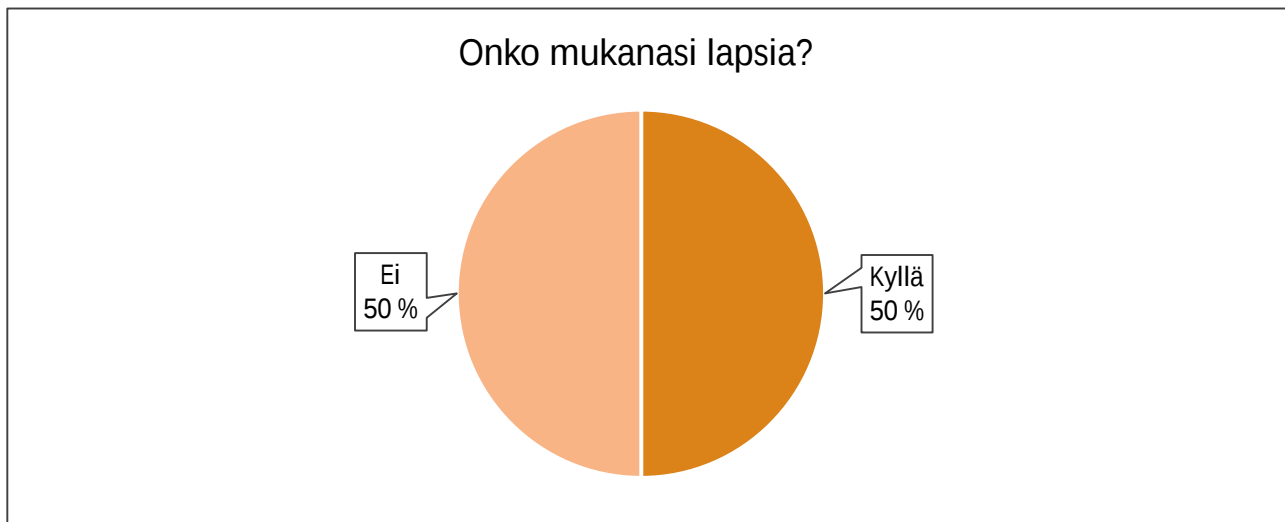

Kuva 4. Vastaajien käyntitiheys Varisvuoren alueella.

Suurin osa vastaajista vierailee alueella puolison (19 kpl) tai perheen (17 kpl) kanssa. Alueella yksin vierailee seitsemän vastaajaa ja ystävän kanssa neljä vastaajaa. Puolella vastaajista on mukanaan lapsia.

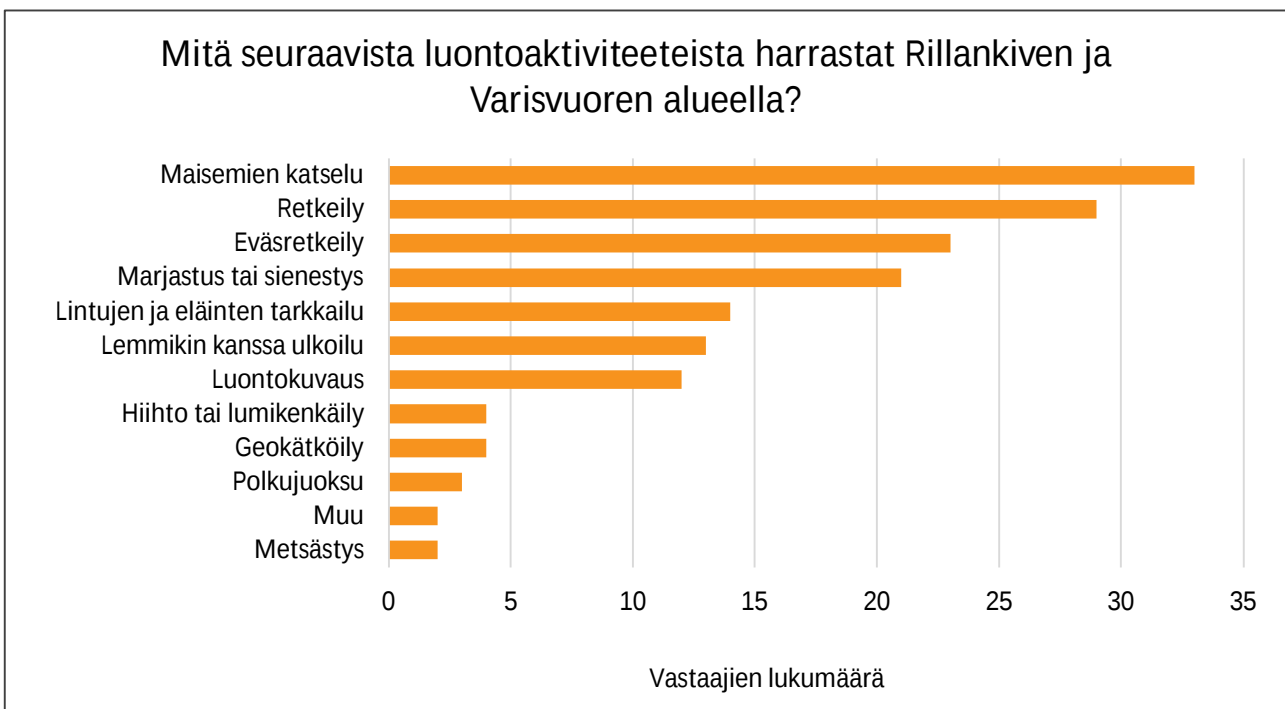

Kuva 5. Vastaajien matkaseura.

Kuva 6. Matkaseurueeseen kuuluvat lapset.

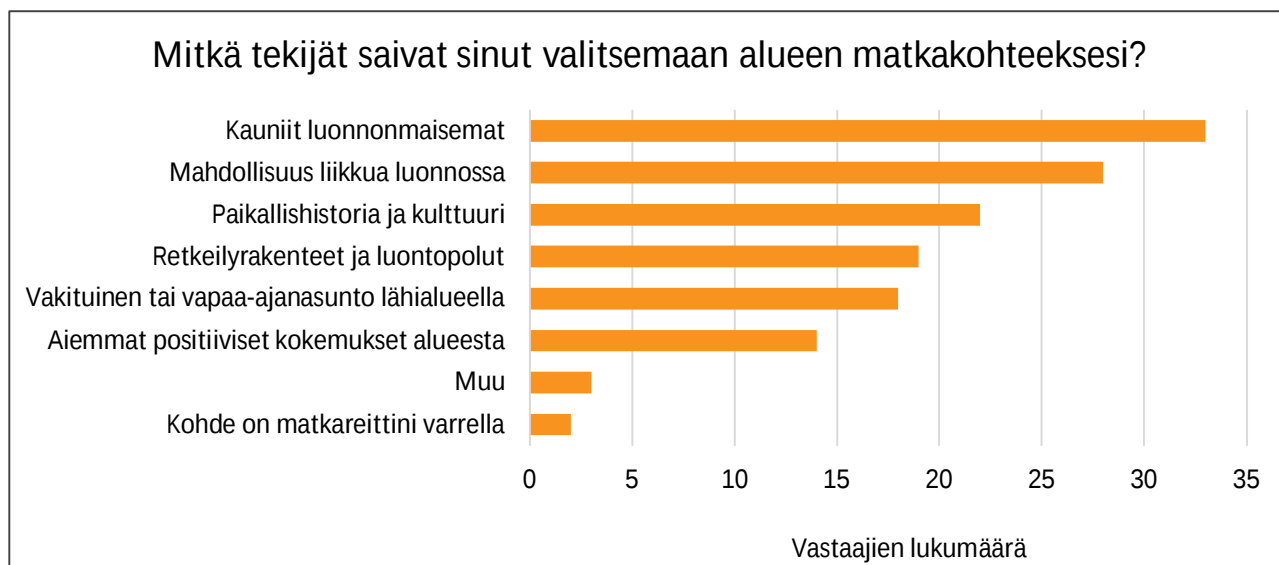
Vastaajat käyttävät Varisvuoren ja Rillankiven aluetta nykyisin eniten maisemien katseluun, retkeilyyn ja eväretkeilyyn. Vastauksissa nousi esiin myös marjastus, sienestys, lintujen ja eläinten tarkkailu, lemmikin kanssa ulkoilu sekä luontokuvaus. Muita mainittuja käyttötapoja ovat hiihto tai lumikenkäily, geokätköily, polkujuoksu ja metsästys. Vastausvaihtoehdon muu valinnut vastaaja kertoo harrastavansa alueella hiljentymistä ja myös alueen puhdas luonnonvesi lähteestä mainitaan. Maastopyöräilyä tai telttailua ei maininnut yksikään vastaajista. Vastaajat eri harrastevaihtoehdoissa saattavat olla osittain samoja.

Kuva 7. Aktiviteetit Varisvuoren ja Rillankiven alueella.

3.3 Matkakohteen valinta ja alueen vetovoimatekijät

Suurin osa vastaajista (33 kpl) mainitsee valinneensa alueen matkakohteeksi kauniiden luonnon maisemien vuoksi. Muita esiin nousseita syitä alueen valinnalle matkakohteeksi olivat mahdollisuus liikkua luonnossa, alueen paikallishistoria ja kulttuuri, retkeilyrakenteet ja luontopolut sekä aiemmat positiiviset kokemukset alueesta. Lähes puolella vastaajista (43 %) on vakituinen tai vapaa-ajan asunto alueella. Kaksi vastaajaa mainitsee kohteen olleen matkareitin varrella. Muita vastaajien mainitsemia syitä alueen valintaan matkakohteeksi ovat kotiseutu, puhdas luonnonvesi alueen lähteestä sekä luonnon monimuotoisuus.

Kuva 8. Alueen valinta matkakohteeksi.

Suurimpina Rillankiven ja Varisvuoren alueen matkailun vetovoimatekijöinä pidettiin luonnonrauhaa ja kauniita luonnonmaisemia. Lisäksi myös paikallishistoria ja kulttuuri, luontopolut sekä retkeilyrakenteet ja tulipaikat ovat alueen vetovoimaa lisääviä tekijöitä. Alueen sijaintia vetovoimatekijänä piti 11 vastaajaa. Muita avoimessa vastausvaihtoehdossa muu esiin tulleita vetovoimatekijöitä olivat hiljaisuus, alueella sijaitseva lähde ja puhdas luonto.

Kuva 9. Alueen vetovoimatekijät.

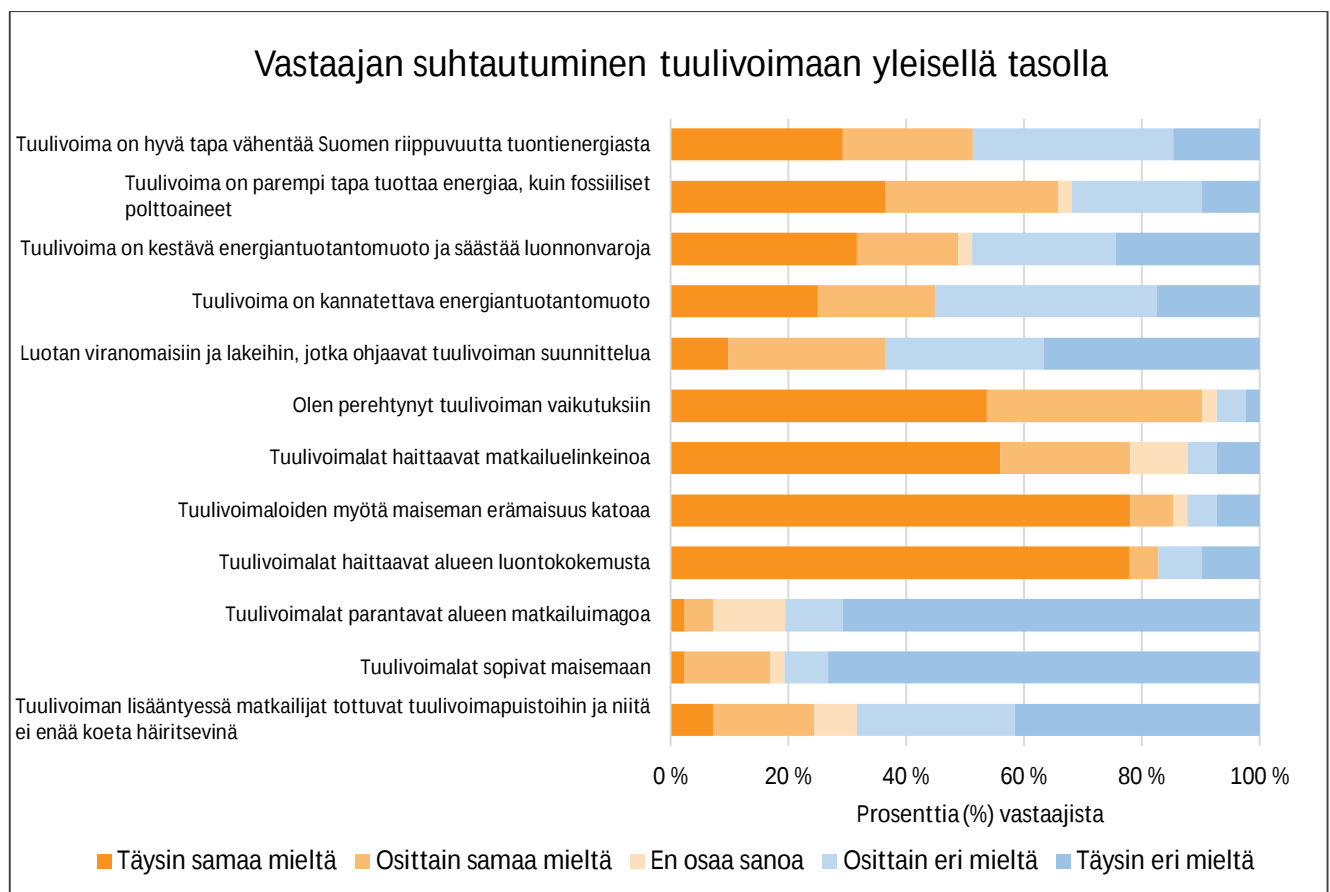
3.4 Yleinen suhtautuminen tuulivoimaan

Yli puolet vastaajista (51 %) on sitä mieltä, että tuulivoima on hyvä tapa vähentää Suomen riippuvuutta tuontien energiasta. 66 % vastaajista on täysin samaa tai osittain samaa mieltä siitä, että tuulivoima on parempi tapa tuottaa energiaa kuin fossiiliset polttoaineet. Lähes puolet vastaajista (49 %) pitää tuulivoimaa kestäväenä energiantuotantomuotona ja luonnonvaroja säästävänä.

45 % vastaajista pitää tuulivoimaa kannatettavana energiantuotantomuotona. Yli puolet (63 %) vastaajista kokee epäluottamusta tuulivoiman suunnittelua ohjaavia viranomaisia ja lakeja kohtaan yleisellä tasolla. 90 % vastaajista kokee perehtyneensä tuulivoiman vaikutuksiin.

78 % vastaajista uskoo tuulivoimaloiden haittaavan matkailuelinkeinoja yleisellä tasolla. 85 % on täysin samaa tai osittain samaa mieltä siitä, että tuulivoimaloiden myötä maiseman erämaisius katoaa ja 83 % kokee tuulivoimaloiden haittaavan luontokokemusta.

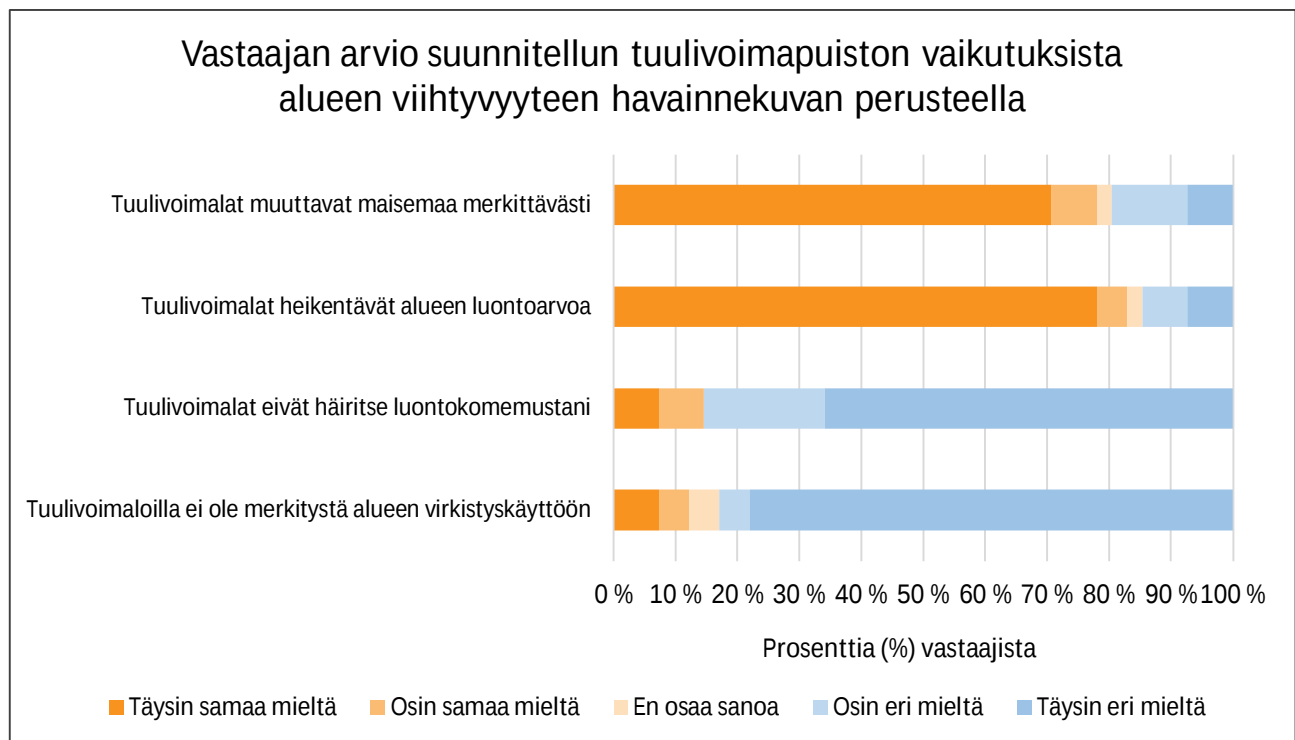
Vain 7 % vastaajista kokee tuulivoimaloiden parantavan alueen matkailuimagoa ja 17 % pitää tuulivoimaloita maisemaan sopivina. 24 % vastaajista uskoo, että tuulivoiman lisääntyessä matkailijat tottuvat tuulivoimaloihin ja eivät koe niitä häiritsevinä.

Kuva 10. Suhtautuminen tuulivoimaan yleisesti.

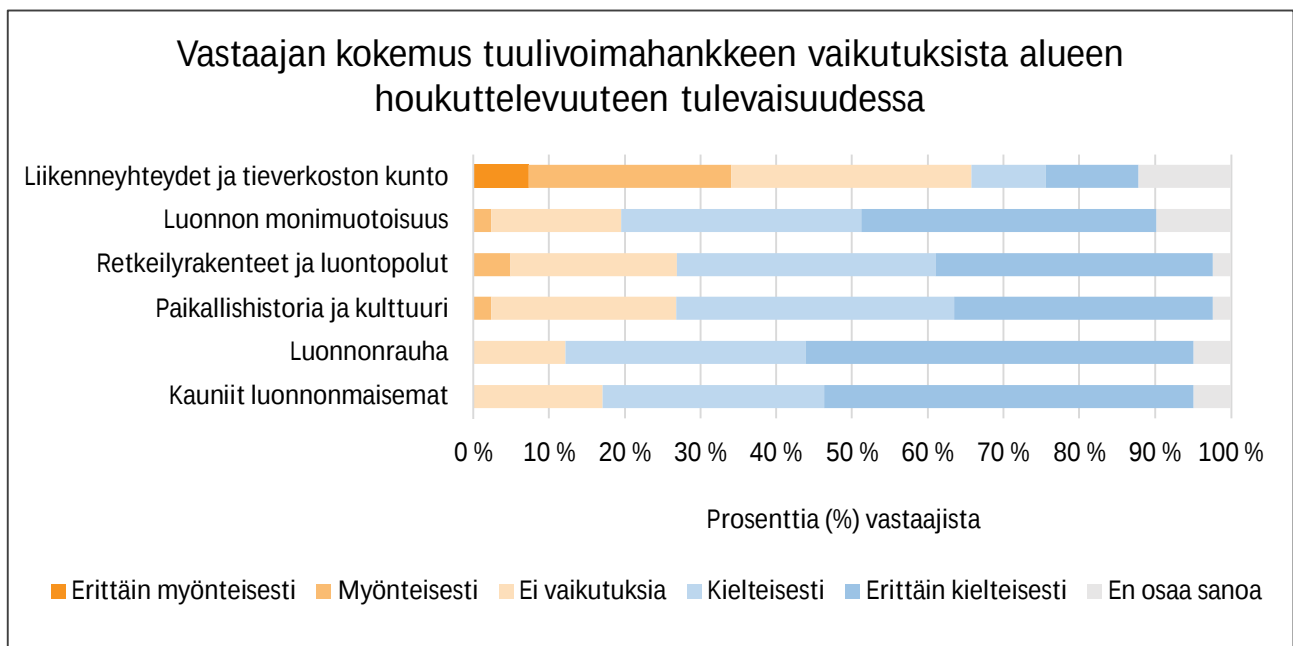
3.5 Hankkeen vaikutukset

Hankkeen vaikutuksia Rillankiven ja Varisvuoren alueen viihtyvyyteen arvioitiin Rillankiven laavulta kohti hankealuetta suuntautuvan havainnekuvan perusteella. 78 % vastaajista kokee tuulivoimaloiden muuttavan maisemaa merkittävästi ja 83 % vastaajista arvioi tuulivoimaloiden heikentävän alueen luontoarvoa. 15 % vastaajista on täysin samaa tai osin samaa mieltä siitä, että tuulivoimalat eivät häiritse luontokokemusta alueella. 12 % vastaajista kokee, että tuulivoimaloilla ei ole merkitystä alueen virkistyskäyttöön, kun taas 78 % vastaajista on täysin eri mieltä.

Kuva 11. Arvio hankkeen vaikutuksista alueeseen havainnekuvan perusteella.

Kolmasosa vastaajista (34 %) uskoo hankkeen tuovan positiivisia vaikutuksia alueen liikenneyhteyksiin ja tieverkoston kuntoon. Luonnon monimuotoisuuteen kohdistuviin kielteisiin vaikutuksiin uskoo 71 % vastaajista. Retkeilyrakenteisiin ja luontopolkuihin kohdistuviin kielteisiin tai erittäin kielteisiin vaikutuksiin uskoo myös 71 % vastaajista. Lähes neljännes vastaajista (24 %) ei usko hankkeen vaikuttavan alueen paikallishistoriaan tai kulttuuriin, kun taas 71 % uskoo hankkeen vaikuttavan kielteisesti. Vastaajat uskovat suurimpien kielteisten vaikutusten kohdistuvan luonnonrauhaan sekä kauniisiin luonnonmaisemiin.

Kuva 12. Arvio alueen houkuttelevuudesta tulevaisuudessa.

3.6 Avoin palaute

Avointa palautetta Varisvuoren tuulivoimahanketta koskien jätti 21 vastaajaa. Negatiivisia tai hanketta vastustavia kommentteja tuli 16 kappaletta, neutraalin kommentin jätti kaksi vastaajaa ja positiivisia tai hanketta puoltavia kommentteja kertyi kolme.

Suurinta huolta vastaajissa herätti hankkeen haitalliset vaikutukset alueen luontoon (8 kpl) sekä maisemahaitat (6 kpl). Vastauksissa nostettiin esille myös hankealueen huono sijainti tai hankkeen toivottiin sijoittuvan toisaalle (6 kpl). Useassa vastauksessa toistuu huoli hankkeen negatiivisista vaikutuksista alueen virkistyskäyttöön sekä alueen geologinen ja kulttuurihistoriallinen arvo. Myös alueen äänimaisemaan ja luonnonrauhaan kohdistuvat vaikutukset huolettavat. Yksittäisissä vastauksissa mainitaan myös huoli alueen metsistä, alueella sijaitsevan lähteen tuhoutumisesta sekä Keiteleen ja Pielaveden kuntien alueelle kohdistuvista haitoista.

Positiivisissa kommentteissa tuotiin esille tuulivoimaa positiivisena tekijänä ilmastonmuutoksen ja luontokadon hillitsemisessä. Vastauksissa tuli esille myös aiempi kokemus tuulivoimaloihin totuttamisesta omassa arjessa.

4 JOHTOPÄÄTÖKSET

Vastauksissa korostuu Varisvuoren ja Rillankiven kauniiden maisemien ja luonnonrauhan merkitys paikallisille ja alueella lomaileville. Hankealuetta ja sen lähiympäristöä pidetään tärkeänä retkeilykohteena. Lisäksi alueella marjastetaan, sienestetään ja tarkkaillaan lintuja sekä muita luonnoneläimiä.

Matkailukyselyyn vastanneista suurin osa suhtautuu hankkeeseen varauksella tai kielteisesti. Varisvuoren tuulivoimahankkeen sijoittumista luontokohteen läheisyyteen vastustetaan ja hankkeen toivotaan sijoittuvan toisaalle. Hankkeen koetaan uhkaavan alueen tärkeitä virkistysarvoja sekä luonnon monimuotoisuutta ja alueen luonnonrauhan koetaan kärsivän merkittävästi hankkeen toteutuessa.

Kielteisestä suhtautumisesta huolimatta, tuulivoimaa pidetään parempana tapana tuottaa energiaa, kuin fossiilisia polttoaineita ja tuulivoiman lisääminen nähdään hyvänä tapana vähentää Suomen riippuvuutta tuontienergiasta. Kyselyn perusteella hankkeen merkittävin myönteinen vaikutus kohdistuu alueen liikenneyhteyksiin ja tieverkoston kuntoon.

LIITTEET

envineer.fi